

Toneelspelers gezocht

Hilversum ■ HilverZorg biedt met Theater Veder inwoners uit de regio met talent voor theater, poëzie, zang of muziek de mogelijkheid om zich in te zetten voor ouderen met dementie.

Trainers van Theater Veder leiden de amateurspelers professioneel op om huiskamervoorstellingen te geven op de locaties van HilverZorg. Theater Veder is gespecialiseerd in leren communiceren met kwetsbare doelgroepen, zoals mensen met dementie. Tijdens de interactieve theatervoorstellingen wordt het publiek uitgedaagd om contact te maken. Wie belangstelling heeft kan woensdag 18 september van 19.00 tot 21.00 uur voor alle informatie terecht in Zonnehoeve, op landgoed Zonnestraal in Hilversum. Aanmelden kan via www.hilverhart.nl/theater-hilverzorg

Bewoners van Zonnehoeve met dementie leven op tijdens de toneelvoorstelling van Theater Veder.

FOTO'S STUDIO KASTERMANS/LEON DAKKUS

Luikjes gaan weer open

Langzaam schuift de bewoonster naar het puntje van haar stoel. Ze strekt enthousiast haar handen uit. Actrice Martine Oosterveen - in een ouderwets gestreept badpak met pijpjes - kijkt haar liefdevol aan en pakt voorzichtig haar handen.

Even later zwiert ze uitbundig met de oudere dame over het 'podium'. Ze zingen samen. Het publiek lacht en klapt mee. Stralende gezichten. Ook de toeschouwers die in stilte genieten kijken verrast naar het dansende duo.

De woonkamer van verpleeghuis Zonnehoeve op landgoed Zonnestraal in Hilversum is deze woensdagmiddag omgetoverd tot intieme theaterzaal. In een halve kring zitten vijftien bewoners met een vorm van dementie en enkele partners. Ze hebben een bakje vers fruit gegeten en zijn klaar voor de voorstelling van Theater Veder. Toneel gericht op het prikkelen van de zintuigen van mensen met dementie.

De spelers, allemaal vrijwilligers, krijgen een intensieve training van Theater Veder voordat ze het podium opgaan. Vandaag spelen Martine Oosterveen en Anke van Vliet in

het verpleeghuis van HilverZorg hun voorstelling voor de tweede keer. „Best spannend of het allemaal goed gaat”, zegt Anke, vlak voor ze opgaan tegen Veder-coach Linnet van der Wal. Linnet kijkt vandaag mee en geeft na afloop feedback aan de acteurs. Het is uiteindelijk de bedoeling dat ze zelfstandig gaan spelen.

Peptalk

Linnet stelt ze gerust. „Als het mis gaat komen daar juist de mooiste dingen uit. Improviseer maar. Richt je op de mensen, daar doe je het voor. Ze zijn zo blij dat jullie er zijn, dan gaat het vanzelf stromen.”

Na de peptalk stappen Martine en Anke met een strandkar, een oude rieten kinderwagen, vol zomerse attributen de kamer in. Opvallend hoe ze direct oogcontact maken met de bewoners. Ze raken de aanwezigen even aan, geven iedereen een hand en stellen zich uitgebreid voor. „We gaan een voorstelling voor u spelen over de zomer”, legt Martine uit. „Wat hebt u een mooie ketting om”, complimenteert Anke een bewoonster. Het ijs breekt direct. De tongen komen los. Als Anke eerlijk toe-

geeft dat ze het best spannend vindt, omdat het pas de tweede keer is dat ze de voorstelling spelen, stelt een bewoonster haar meteen gerust. „Ik zal duimen voor je.” Bijval uit de zaal.

Het verhaal is klein en herkenbaar. Martine speelt Ellen die op Scheveningen in een pensioen woont. Anke is haar nicht Suze uit Amsterdam die elk jaar in de zomer met de trein gaat logeren bij Ellen aan zee. Er is gedurende de voorstelling heel veel te zien, te horen, te voelen en te ruiken. De acteurs nemen de bewoners steeds mee in het verhaal. Stellen vragen, smeren hun handen in met zonnebrandcrème. Laten ze daarna in een emmertje met strandzand woelen. Gooien een strandbal over.

Strandkar

Ontroerend om te zien hoe de bewoners als vanzelf meedoen. Hoe herinneringen boven komen. Aan liedjes, aan vakanties. Als Suze haar poëziealbum uit de strandkar haalt en een versje voorleest, veert een bewoonster op. „Al moet ik er dwars doorheen gaan, mijn naam zal in jouw album staan”, zegt ze hardop. Luikjes uit het verleden gaan open die gesloten leken. Haar

buurman kijkt verbaasd naar het album en het doosje met poëzieplaatjes dat rondgaat. „Ik had geen album hoor, ik had een voetbal.” Ook handpoppen spelen een rol in de voorstelling. Een perfecte manier om met de dementerende ouderen te communiceren.

Humor

Er is ruimte voor humor. De zaal ligt plat als Ellen worstelt om achter een handdoek haar ouderwetse zwempak aan te trekken. En de handdoek natuurlijk naar beneden valt. „Als je moest plassen tilde je gewoon je broekspijp een beetje op. Daar deden we niet moeilijk over”, lacht een bewoonster. Ze herinnert zich nog dat haar opa zo'n zwempak droeg. „Leuke tijd was dat, hoor.”

Na drie kwartier nemen Anke en Martine net zo uitgebreid als ze binnenkwamen ook weer afscheid van iedereen. Met een hand en een knuffel en persoonlijke aandacht. Dankbare gezichten in de kring. „Heerlijk, al die herinneringen”, zucht een bewoonster. „Fantastisch”, zegt haar buurvrouw. „Hier word je toch blij van.”

Susanne van Velzen

'Dementerenden stelen mijn hart'

Hilversum ■ „Een mevrouw had een traantje in haar ogen. Zag je dat? En die bloem die ik kreeg, zó mooi. Een klein gebaar, maar voor mij heel groot.”

Martine Oosterveen uit Zeist is net klaar met de theatervoorstelling in Zonnehoeve. Voor de tweede keer stond ze met collega Anke van Vliet uit Hilversum op het podium. Ze vormen de komende periode een duo dat speciale theatervoorstellingen geeft op een van de locaties van HilverZorg voor mensen met dementie.

Oosterveen maakte na een loopbaan in de horeca en het toerisme de overstap naar de zorgsector. „Ik heb de opleiding tot contactclown gedaan en kwam zo in aanraking met mensen met dementie. Ze stelen mijn hart.” Een collega tipte haar dat Theater Veder acteurs zocht. „Ik wilde me graag verder ontwikkelen, belevingstheater doen. Het is zó leuk.”

Anke van Vliet deed ook de clownsopleiding en is eigenaar van poppentheater Popcontact. „Toen mijn vader dementeerde nam ik een keer mijn

poppen mee naar zijn verpleeghuis en zo ontdekte ik hoe ik via de poppen contact kon maken. Ik wilde mezelf graag verder ontwikkelen in het spel en liedjes. Bij Veder kan dat.”

Martine en Anke hadden meteen een klik. Samen schreven ze een voorstelling en met begeleiding van Linnet van der Wal van Theater Veder verfijnen ze het spel volgens de Veder Methode. „Vaak gaan mensen op een kinderlijke manier tegen mensen met dementie praten. Niet doen. Je moet juist oprecht en authentiek zijn. Dan worden ze gezien, echt gezien. En geprikkeld om te reageren.”

Anke beaamt dat je heel erg op 'gevoelsniveau' speelt. „Het gaat erom dat je er bent.” Belangrijk onderdeel van de Veder Methode is het 1 op 1 contact met de toeschouwers. Linnet: „Zo schep je veiligheid, durven ze zich open te stellen en grijpen ze terug op hun lange termijngeheugen. Dat is vaak hun schooltijd. De theatervoorstelling hebben thema's die herkenbaar zijn. Dat triggert de mensen om in actie te komen.”

Anke van Vliet (l) en Martine Oosterveen maken makkelijk contact met het publiek dat geniet van herkenbare situaties.

Toneel schudt bewoners met dementie 'wakker'